

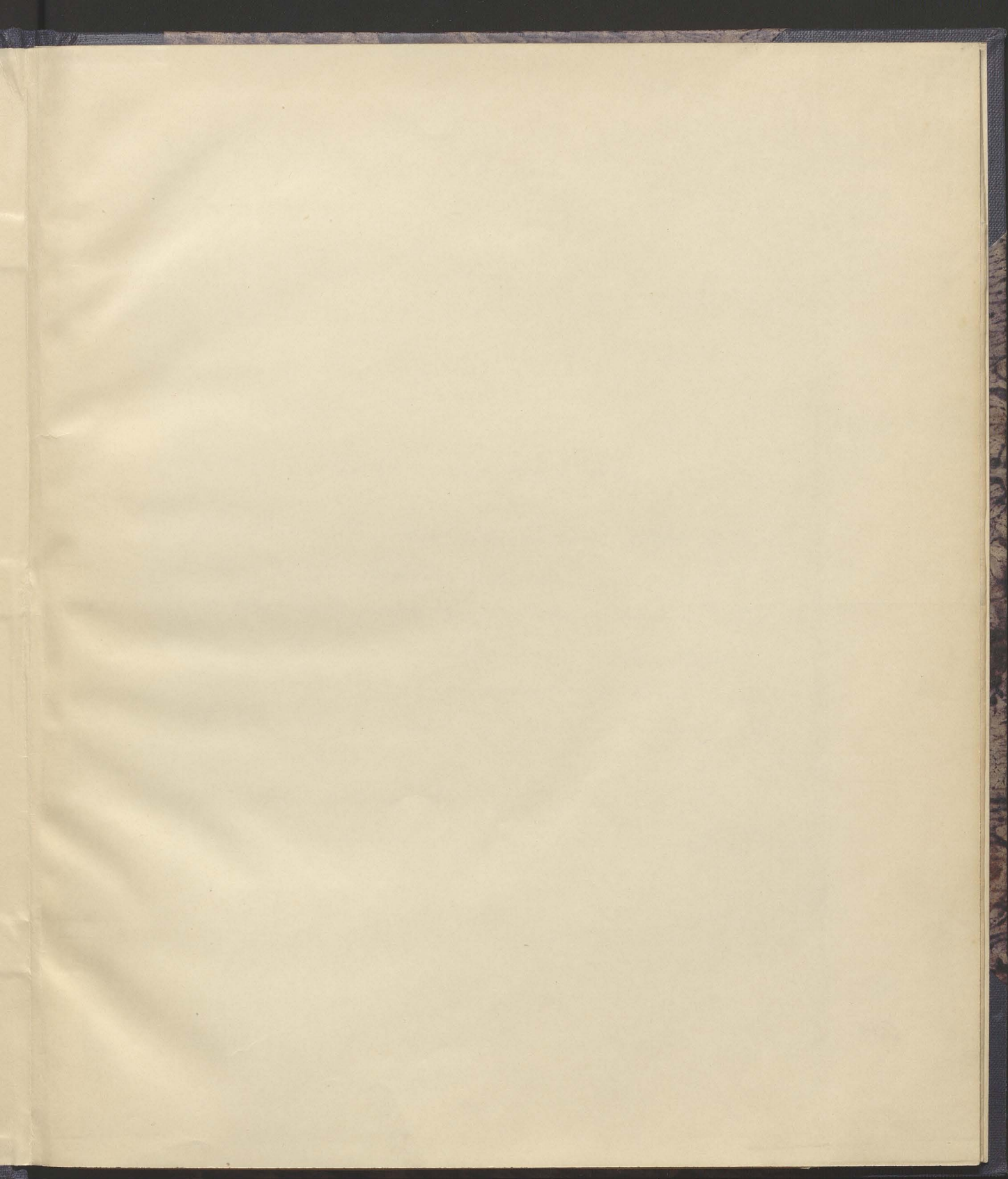
6210

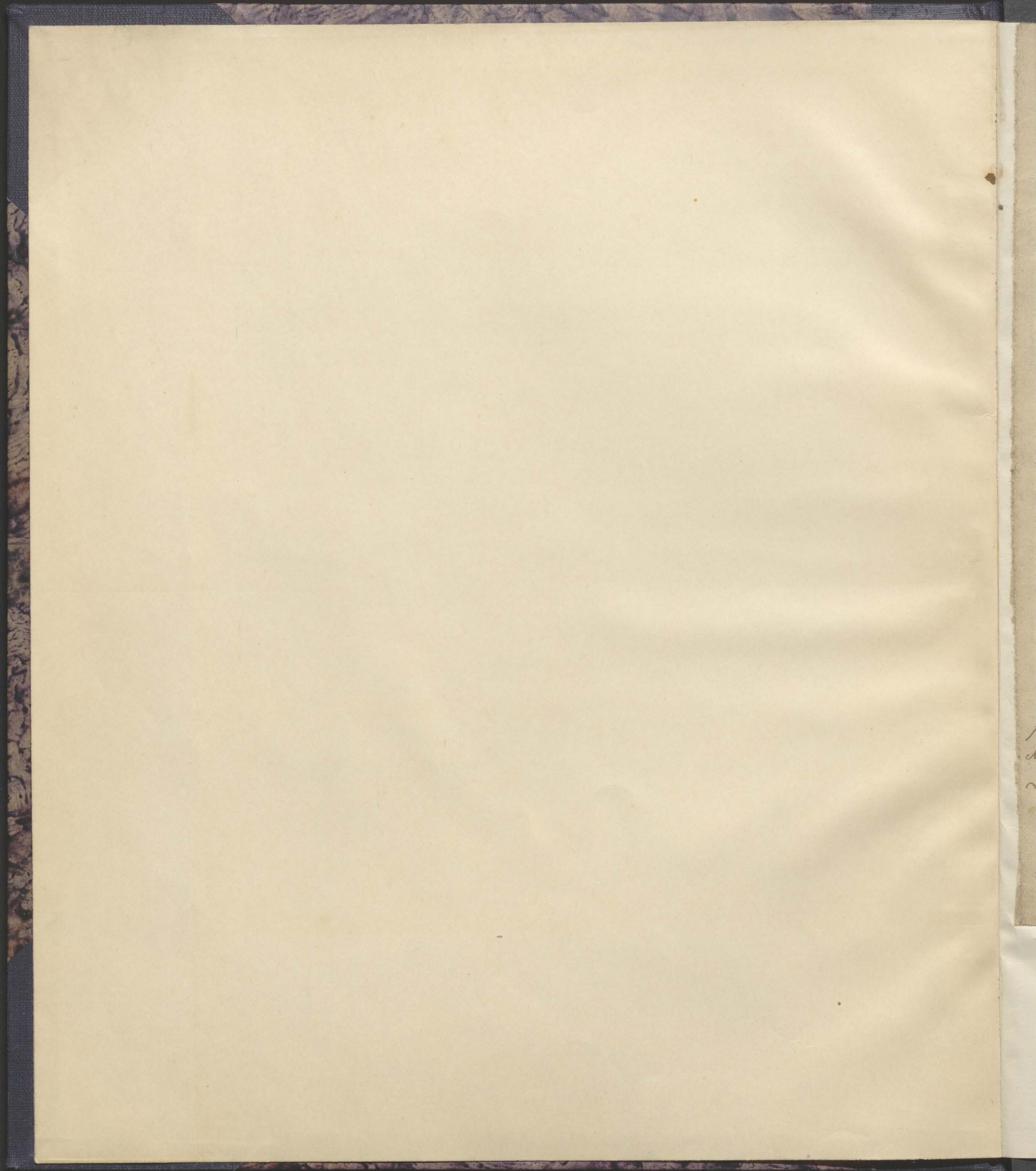
10

Op. J. Wyżga 1936

N. Zw. 6210

147
Kosciusko Tadeusz.

Pisma i druki odnoszące się

1. List do Prusaków 20. kwietnia 1794. [wierszem]
" Księży kradziecki prusaki, ten tówm wiara tomska p. E. K.
" K. moskiewską puda dumy, i puda takomstwa 4° kartka

2. Mierce Jmcińska de Nedecze Nedeczkiego w
Parochia Podwikoniskiego, Słachetnego Kom. Maju
formaleni
druków tatu Oraniskiego, Sędziwego Ajsosora & Kucin 1794.
podpisat
skiego przedstony.

L. J. Wierant,
Lancucki " Trzy bity kiewana bitny & sobe karynajaj

" Dwa Exarne, kxci biaty jak snieg kulor maja 4° kart

3. Głowy Polaka do Wypisów i omówień. / Stron = 4° Arkusz
 pierwszy / bez daty
 „ Polacy i... Polacy! powbijcie się z katarzami,
 „ którym was poruczył i obrada uspiły” —
4. Plan bitwy pod Starekoczinami dnia 6. Czerw- 4°
 ca 1794. według dawnego rysunku M. Machowicza.
5. Plan bitwy pod Maciejowicami w któ- 4°
 ry Jacek Kosiński ranny dostał się do
 niewoli Moskiewskiej. — rysował N. Starynowski
6. Prośmowa Dnia Imperatora Pawła I z 4°
 Jacekiem Kosińskim w Mijskiewiu w Petersburgu — proza króla Gazaryna po francusku
 napisana — na publicznym przedstawieniu Dnia 19.
 Listopada 1796. —

7. Łancucki Wincenty. Kazanie w czasie Uroczystych Religijnych Obchodów na Duszę s. p. Tadeusza Kosciuszki w Kościele Katedralnym Krakowskim dnia 11. grudnia 1847. oprawianego. - 8°
str. 29.

8. Ratomski Antoni pułkownik strzeliskowski Mowa w czasie uroczystym pogrzebowego s. p. Tadeusza Kosciuszki przy obywateli i pułku niemieckiego dnia 23 grudnia 1847. w Kościele OO. Dominikanów w Strzeliścuwie mianem. - 4°
str. 7.

9. Czajkowski Paweł Profesor Akademii Krakowskiej. Elegia obymująca życie i Dyonizjusza Tadeusza Kosciuszki, z powodu złożenia zwłok jego do grobu w Kirołowskiu dnia 20 czerwca 1848 roku " Święte Jagiello i Sobieskich cienie!
" Duchu Józefa! wielkiu sławian plemia. 1° 8°
str. 15.

10. Dubicki Mattheus Canell. Cath. Crac. Jur. D^o Pios Manibus Thadei Kosciuszko Cracoviae Funerata 23 Junii 1848. folio
1/2 ardy.

11. Wodnicki Stanisław hr. Przew. Senat. A. P. W. 8°
 Mowa przy Katafalku Tadeusza Kosciuszki str. 14.
 dnia 23 czerwca 1818. r.
12. S. Lanencki Wincenty S. T. D. Scholastyk katedr. 8°
 Kazania w dniu uroczystych obzędów Pogrzebu str. 45.
 bu Ciasta s. p. Tadeusza Kosciuszki w Kościele
 katedr. Krakow. d. 23 czerwca 1818. r. miana.
13. S. Moronicki Jan Biskup Krakowski obwód 8°
 pogrzebowy konizacy. - Trzemnowa przy kto str. 13.
 zeniu do grobu śmiechelnym kwiatom s. p.
 Tadeusza Kosciuszki w Kościele katedr.
 Krakow. miana dnia 23. czerwca 1818. r. -
14. Paszkowski Franciszek Genrab. 6 Mij. S. Warf. 8°
 Mowa miana przy katozeniu pędziany mo- str. 12.
 gity, za pomnik Tadeuszowi Kosciuszki
 na górze Bronistawy d. 16 Października
 1820. roku. -

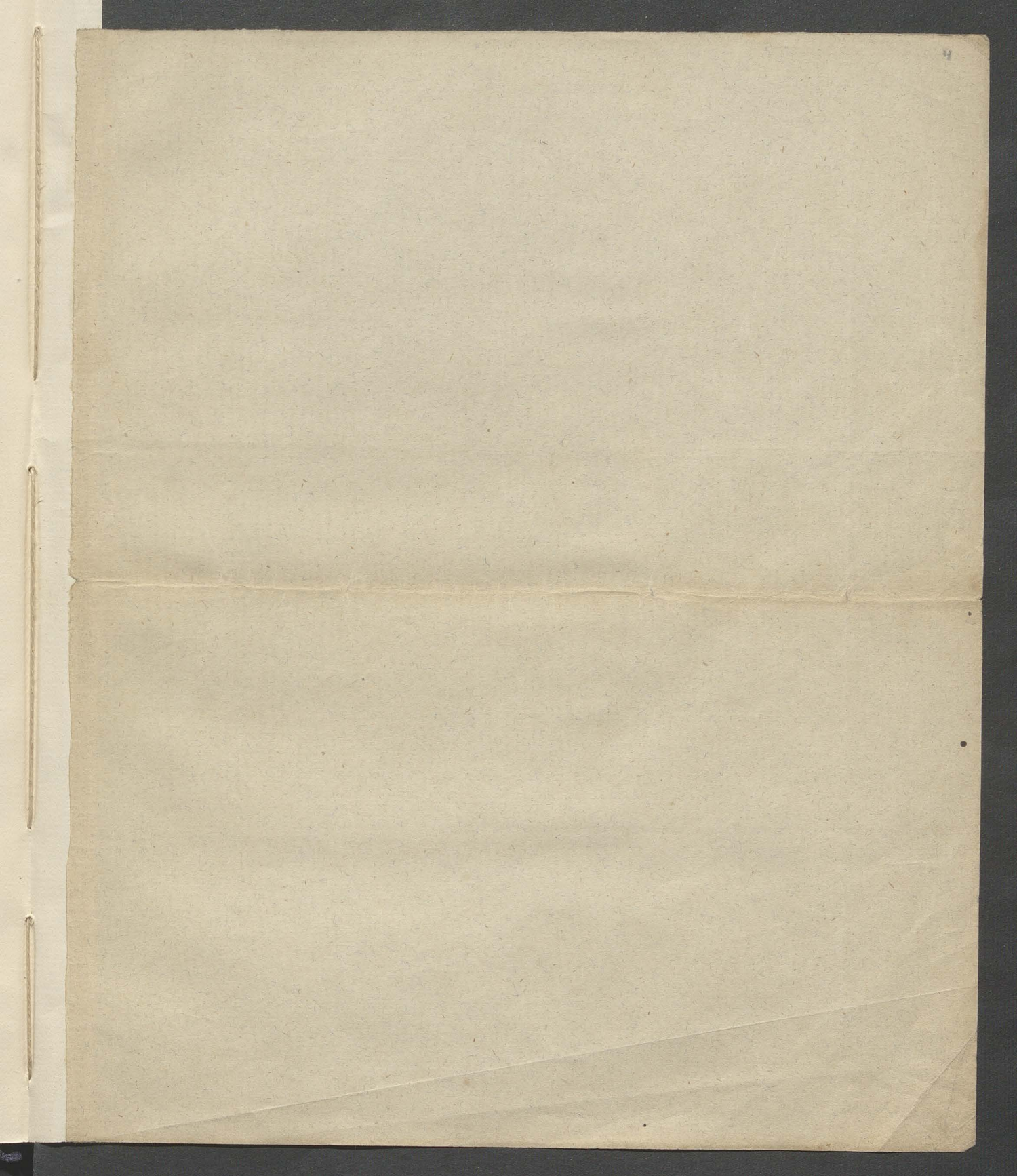
15. Baum Samuel przekłóty i Hebrajski-go 40
 Mowa Hirsch Dawida Lewi Ratina Obwodn str. 4.
 Karimirski-go miara w dniu 16 Październi-
 ka 1820 roku do Ludu wybranego i skazy ob-
 chudzonej w tymże dniu urwoy skazy i atozemina
 pomnika Tadeusza Kosciuszki. -

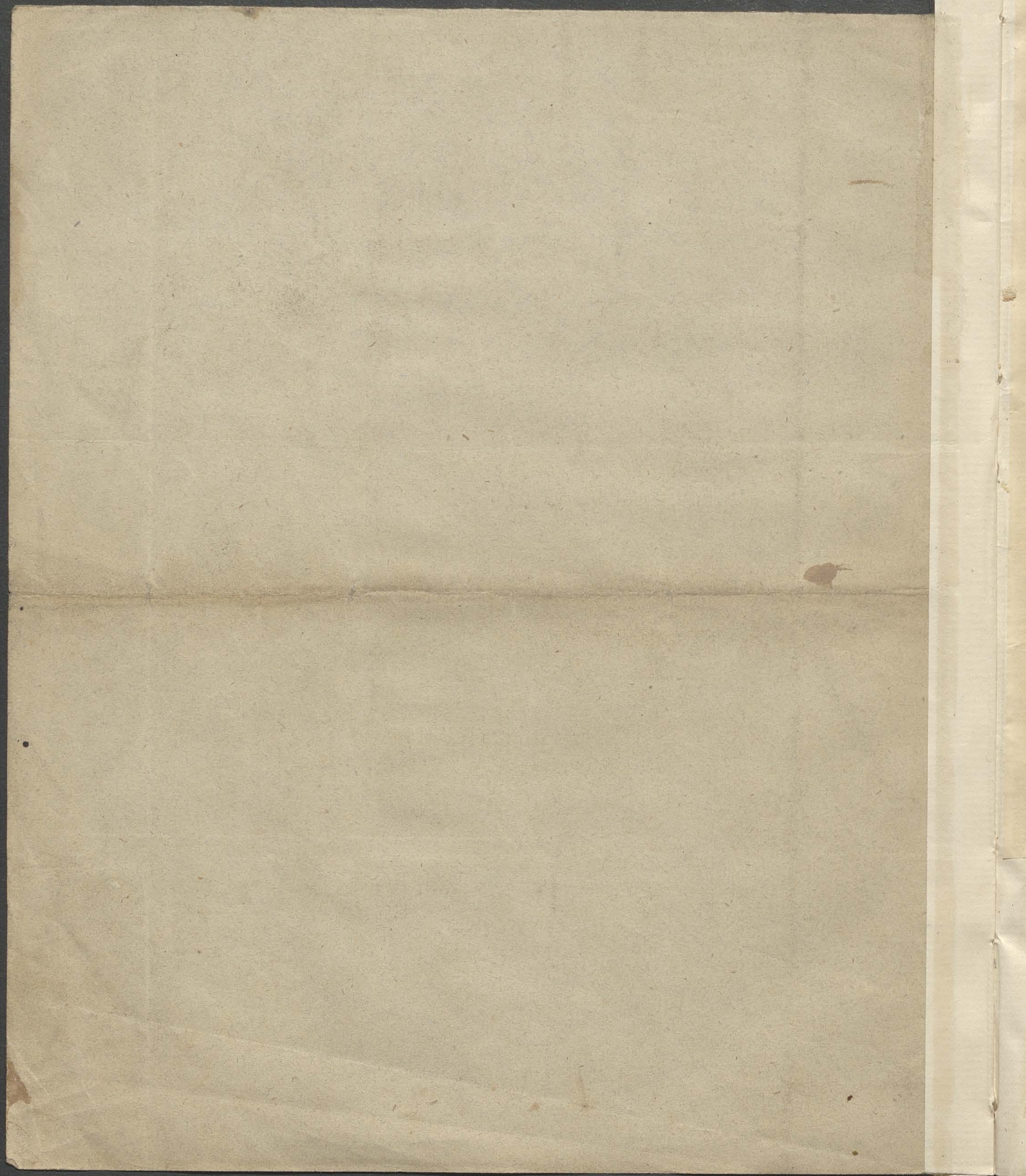
16. Bilet wniejsin na koncert wokalny porwana 160
 erony od Pani Catalani na fundusz sypr- kosztowni
 mia Mogity Tadeuszowi Kosciuszce i na ko- stry 9.
 szyci ubogich w domu schronienia.

17. A. Lancucki Brief Minunty. - Do Ciemiw Ta- 40
 deusza Kosciuszki w czasie urwoy tych ob- 1/2 arkhi
 rzewi, sypania Mogity przez wszystkie skazy
 chrześkanion M. M. Krakowa i jego Okręgu, na
 uwiecznienie pamiatki Jego przekonanowij dnia
 16 Października 1820. - Jasiowskiem i
 w Helys na Tonie Stany, przemijaj czas się
 "Kosciusko!... wdziyczny Rodak sypr ci mogity"

18. Odczyna Komisji. Karakajajanyo Bm. 8.º
Dowla Mojity Tadeusza Kosciuszki do Hr. P.
Polakow dnia 7 Sierpnia 1821. f. pow. i. s. a. f.
Tarygdujany Puszkowski, sekretarz Majanowski.

19. Ogłoszenie konkursu na urząd Konduktora 4.º
do Sypania Mojity staryci majany i pom- 1/2 ark.
nik Tadeuszowi Kosciuszce. D. 18 Lutego
1821. —

Wyjątek z Czas. z dnia 14 Maja 1856. r. № 1095

Korespondent - Paryż 3 Maja.

„Temi Dniemi Biblioteka przy Quai d'Orleans
otrzymała w Darze od jednego Anglika bla-
chy wyobrażające, S. Kosciniowski uwięzionego
w Petersburgu - Udeiski z miłą spracującą,
się na dochód Biblioteczny po S. Francuski -
przy tej sposobności przesyłam wam
Karty Ojcowskie, które Tadeusz Kosciniowski
spisał dla wychowawca swego Kosciniowskiego
Lettnera, kiedy ten w Sierpniu 1817. roku
jechał do Polski - to jest dostawne tłuma-
czenie z francuskiego: -

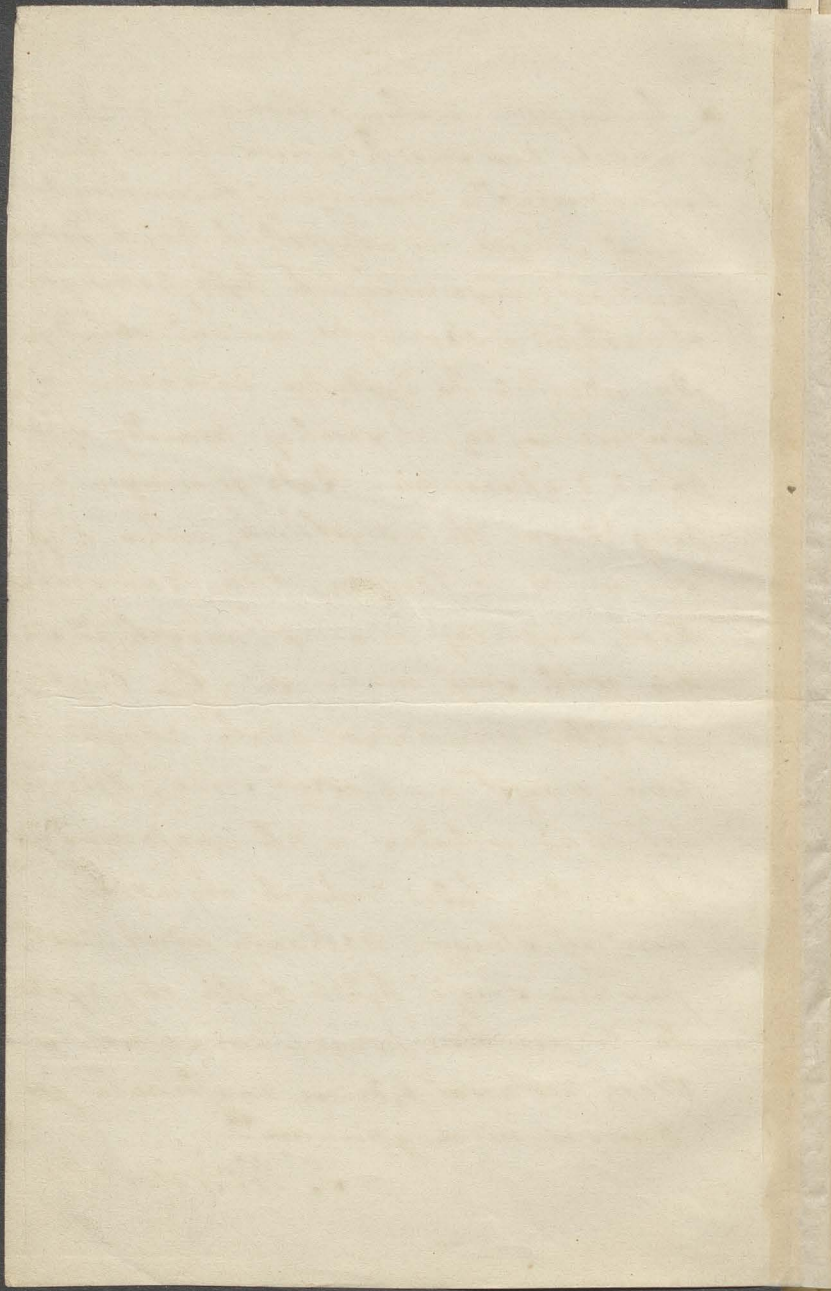
„Chybyś zawsze czynił karykatury swojej so-
rodnie, samemu sobie i miejscu polu-
niu, powinienes' odwrócić uwagę od
tego następuje, abyś dobrze rozważał je w swę-
jarmyż, od tego przysłać Dobro twoje kary-
a najprzód: masz wstawić leżnie, posać
o godzinie 4ta o 6ta w zimie. Spisawsz
myśl twoją wrócić do Stróży i oddaj
mu coś naliczając a potem weź się natych-
miast do pracy z rozważaniem i przyjęciem,
albo do powinności naliczając ci, a to z

z doświadczeniem

Z Duktadnowic, jak najsumienniej szę,
albo też do udokonalenia się w nauce,
która groźtownie poznaje mądrą kamias-
2^{ic} Unikaj kłamstwa we wszystkich przy-
godach twójgo życia, bądź prawym, szere-
nym i hoźduj zawsze tylko prawdzie,
nie próżnij nigdy, bądź skromnym a
nie obzartym, ustrawny w myśłędem się-
cie, pokurajajnym dla drugich, a uni-
kaj złytrnij miłosci własnej i gwałtanu.
Kim masz co powiēdzić lub być odpowiedź,
rozważ dobrze i pomysł alyś miōwinię
celu lub nie wyradkuj niedorzeczności ja-
kiej - 3^{ic} Szukaj się zawsze okazywać
szereżności osobie, która kurajuje się
szereżnością twōjōm; uprzedzaj jej chęci i ra-
dania; bądź uławnym, a z najwielkorym
względem i ulętkosicę szukaj sposobow
szania się jej miętkownym - 4^{ic} Kiedyś cu-
dkiemem w kraj do którego jēdzisz,
wipienicę podwoic szania smaje i
uwitowania, alyś uroicnie szukaj szupanie,
i a tylko przez szupanie

a tylko przez zastępy i udobrowi: zdobyt
 u naschmików swoich pierworzeństwa przed
 krajami - 5^e powierzonej tajemnicy do-
 chowaj swięcie, nie wszystkich twych Gai-
 Taniach; czynnościach bądź prawym,
 stworzonym i sauresym, unikią obłudę,
 gdy przyjdzie do dyskusyj nierozprawiaj,
 nieprzezaj się, ale szukaj prawdy upo-
 kojnie i skromnie - Bądź gozurnym i
 wazłdnym dla wszystkich, miłym i up-
 rzynym w towarzystwie, zawozu lud-
 kim, wspieraj miszuzli: wozych od si-
 bie wedle smaj maxnoscii - 6^e Czytaj
 Ksiązki naukowe zdołne klogacii
 twoj umysł a ulipwaji serce - Wicujod-
 taj siebie wchodząc w rta znajomosci,
 ale szukaj ludzi Dobrych obczajow i
 uciwimij Tamy - Nalioimie miuk powta-
 powanie Twoje będzie klabie aly zyska-
 to powroscem przyznaniem, a osoba u
 ktorij kostumai kładiesz znajdosata je
 zawoze mienagannem -

J. Kosciuszko

U
S
ma
(

Przekładowi

Konarski Wojciech pismo o Rosji me

^{i pisma}
Gandy Warszawski 1817. 1818. 1819
maga, coi ubij monie, mianowicie
artykuł generatowy Firerowej

Bernatowicz Tomasz z Trok
wreszt do Lk. Kad. 1766; maja
lat 18 byt w czwartej Kad. (1770)
" 19 " w piątej (1771)

Sierapowski Karol z Pruz
wreszt 1766; maja lat 18
byt w piątym Kad. (1770)
maja lat 19 ^{byt}
w szóstej (1771)

Jarochowski Paweł Krasinowski
w Kurlandyi

T. I Opowiadań historycznych
Poznan 1840

Kalendarz dla Wł. Pozn. 1848
w Poznaniu u Decker
artykuł Gorecki

Maja lat 13 wysiła mejki do Lk. Pij. Wł. 3
po setnie latach " 19 Du Madeker 7

wreszt w pucharze u Pińskie u Jeriton
(Rydzicki)
w Borzin u Jerytina
(Pawłowski)

wreszt wreszt wreszt u Konf. Borckij z Flakichij
pocieszalski ukamu wpty, moim na wytw. Lk. P.
(Pawłowski)

maja lat 19 (1768) wreszt do Kad. (P.)

maja lat 22 miesiąca 1768 wysiła do Paryza
po kadach 5

wraca do Krucje 1773 po pierwszym przedzie
maja lat 27 Krot roli go Kapitanem, jako inżynier
Szwajcarski oddział
Losnowska

judzi do Amali 1776

wraca do Kong. pucharu i inżynier

" na Kong. 1783 generał

wraca 1784 do Polski

Pamiętnik Warsz. Rocznik 4^{ty} T. X

Styczeń, Łady Maria Kicińska 1818.

Artykuł wstępu do jenerałowej ~~Łaszczyńskiej~~
"Kosciuszko" podpis W. F.

Elegia Kantorkowa Tyrowskiego

Ornamenty T. III R. 1820 str. III.

Wiadomości z Janowa w ktw. Łanowskiego
o przedstawieniu promiaka Kocińskiego
na rynku z Kamieńcem wotomęgi
wypokosi 39 stóp, w formie
upielistku

Wanda (warsz) 1821 T. III str 76

Żywot Henryka Dąbrowskiego
Łódki olimpijski str II.

Janina Rok 1820 O legjach polskich
pau Gen. Henryk Dąbrowski

I have the pleasure
 to inform you that
 your order for
 100 copies of
 the "Journal of
 the American
 Medical Association"
 has been received
 and will be
 shipped to you
 as soon as possible.
 Very respectfully,
 J. M. [Name]

Nabafka do Kijowa. w Prorócie

Kilka słów o Tad. K. Jorner
T. Glinka z Dziennika
petersb. Sorewnowatech
publ. Dziennik Wileński
R. 1821. T. I str 294

9

Konferencja w Ameryce, przez Sygunda Wiśniowskiego
Czasnik Litowski № 162 z 17 lipca 1880 i następuje

Winnu nieco cennego w tym, autor z
dobrem umysłem i chęcią, pilnością, zdaje
się przedsięwzięcie zadanie odpublikowania dzieła
Wiśniowskiego w Ameryce, wykonał. Wskaz
zapisał co jest nowego do historii naszego
Nauki i sztuki i zapisał.

Na widok do Ameryki, dwi przedkawsim się
Washingtonowi znane z opowiadani, zdaje się pro-
dżorem, nieumyślnie zaraz umiarkować, ten
1776 napisal Memoriał, który jest rozpatrzony w kon-
gresie. — Następnie robił plan publikacji
w Brillingsford za co gratyfikację otrzymał. (P.
Wiśniowski daje też opis umiarkowania i skomunikowania
których objawiają się fakty). Zdaje się że
w chwili tego podanego Memoriału jałm
oddanej tej sztuce, zorkat mianowania pułkownika.
kimi insygniami S. 2. (Amund de Lile jest
pomocnikiem Wiśniowskiego w Bruwaniu obywateli
Brillingsford.

1877.

W następnie została potwornym pod dowództwem
Schuylera, tam potany jako inny nie gdy

hato o pryncypalnejie shombicowareem d'istancie
Anghlioi ad Bernady i ad N'Yorku, pracowat nad
utwierdzeniem barzo waznej przycy, fortecy
Ticonderoga. Wilkison pise o tem jak
studenca byta ta praca. Tu nie pomadzi Jeffer-
sonem. Ticonderoga upadla, - Mojito pobites
cofado ni w rozne strony, abiwado ni i
powsiechnydo narkepnie. Kociunsko oberz
wyprawyat. Jego byt wyboi i organizowane
pryncyji Belmisi-Heights, która zduydowno o
zmycienie Amerykanow nad wojtkiem J'd Bour-
goyne i narkepnie Kapitulacyi pod Saratoga.
Byt epis kto wybrat te przycy, epis ten jest
1778-1779. Dowodnie roztrzymnychy ichniejemni perivo depe
zami i listami. Jest to ten sam punkt nad
Hudsonem który d'isi uarywa ni West-Point
i gdzie jest dawna Amerykancka wshot wojtkowa
Cylowane ca, iwiadcelna jak unicyknie i deume-
d'istancie Kociunsko tam kierowat obrarowaniem
jakie mu generadowie i tam Washington oddawali
iwiadcelno - Epis powolen iymie Kociunsko
prze d'umelusi jego pobyt w West-Point i
Oepis d'isi jego imie uoywego b. przycyemny,

naklonione prawniczymi interesami. Za
takie jest cis pomnik Koscianki wzniesiony
pocz. Kadekow z West-point, Khoriso nam
rysunek.

Dalzy opowiadanie adnosi ci do przyswilenia
Koscianki na inny kach wojny, na potudniu
gdzi go pinceratorie komendujacy misie
pury tobei elucel, a dotkal ci tam doquero
gdzi Green obisio lo domi sferu w potudniu
karolinie, gdzi jini gubernatorom best Jefferson.
Wiellic besty funduosi obrony stabej armii
jaka miat Green puzesioho ciwizynij armii
najlepszego jn Anepielukio Cornwallis.
Koscianko best mu w usij spilna, pomoca
dwa rany nakhorat armie w adworei nadzury
czujeci gubliciu zbudawariem promon
do puzpawcy. Fortyfikowat Kallifats. Green
puzenidny ci do potudniowij Karolinij, isiazuel
kam i Koscianki, ten oblogi ~~Carolina~~ Nibelu tra
Khorisko uwenijoga ad iunijz faterpek zep
mowali kam Anglij. Wstijz ihoritome
Zajeria Koscianki pury teni oblegimni, orobite

uczestnik przy prowadzeniu sprawy. Mniej
zamyślił, niż pomysłki w wyborze pierwszego
punktu ataku, uszurowanie jaski uszurowo
du wiego. Sprawy ni wie udat, - odhazevano
ad obliczenia, a korciunsko znowu best cyponymy
przy obliczeniach Charterbown, przy kłóweń dnowny
samyplnie cyponymy best datawidzi; ostalunsi
porzypsi Angliki. Ad inuisei Laurena kłowis
głuch, sam z wielką cyponymy prowadził
oraczenie, a z de ewaluansy duresitlunsi. Po
1782. cyponymy wydat do miarki na ciele Aure-
syponymy, uprzedzaj Jen Greena kłowis przy
zaprowadził. — To best korciunsko wojny o
niepewności. Wypny oficerowis mieli wydat.
Spr z cyponymy podnieci ni o jeden kłowis
mieli, korciunsko, zapomniany jaski cyponymy
Washington, 7 lat jui puthownilunsi, sam
ni nie propomniat. Skutkiem czego kłowis
kongres miouowal go owobno, samyplnie
1783. Jucuatem bygadprens —

Wiersz jeden, który przez lat 20 miał w karczeku
swą lutnię, na prochy N. Cesarzowej Maryi tak się odezwat:

(Ruski Inwalid, 1818 r. No 231 z 5 października).
Pomysłowa Gazeta Kralowska No 90 z 11 listopada 1818 r.

Matko rycerzy, królów i cesarzów,
Widok twój świętą radość wśród nas nieci.

Ile serc, tyle dla ciebie ofiarów,
Na ziemi nowych twego syna dzieci.

Ziemia ta w wdzięczności i w uroczu płodna,

Obfita w ławców i nieszczęśliwe koleje,

Ciekota dtoni co by była godna

Mwiecznić jedne, dać drugim nadzieje.

Święty rzymski i hiszpański rządcy
Szale przemawiać na jej szerokiej skłania,
Wzór królów, ludów ojciec, prawodawca,
Z twych piersi wyszał dar uszczęśliwienia.

Bóg go na wielkie kraci przemawiał dzieci!'

Największym bowiem jest szczęśliwość ludów,

Tak miłość wyżej wznosi go kawałta,

Nix ogrom wladzy i zwycięskich cudów.

Świat się zda się kochać starych wyobrażeń

I niepewności na nowo się budzi,

Burzy go będzie długi szereg marzeń,

Któż je rozplata? Król, pragniel ludzi!

Król, co stworzka uwnat godność prawa,

Co jednorodne ławy ludy, razem,

Co się rajmuje ich szczęściem i stawa.

Bo twym jest synem i twaim obratem.

Przegostaw matko enolom jego duszy,

Przegostaw krzyż enót królów taknace,

Na nich oparte trony nikt nie wronszy,

Przeżyja, ramie i burze gwiezce.

A gdy wieczur twemu rwiastuje radowi

Stawa enolliwie wielkich godną czynów,

Dzwól ku tobie wnieść ten głos ludowi:

"Poleć matko los Polski, sercu twych synów."

1
h
H
" N
sów
poda
kew
Opró
Księ
dat
mej
— V.
1800 -
na kh

Kwartalnik historyczny, Organ Towarzystwa historycznego.... Lwów 1898. Rocznik XII, zeszyt II.

W Miscellaneach tego zeszytu podane są pod N. II. (str. 304-312) „Nieznane listy Tadeusza Kosciuszki w sprawie legionów, z korespondencji Dyrektoryatu i Konsulatu (1798-1800).”

podat je Alexander Kraushar z Korespondencji dyplomatycznej, przechowanej w Archiwum Ministerstwa spraw zagr. w Paryżu (ko. 323 Pologne). Oprócz innych dokumentów, wyjaśniających dzieje legionów polskich, jest w tej księdze listów Kosciuszki własnoręcznych dziewięć, które p. Kraushar podał w oryginale francuskim: I. z 15 października 1798 (str. 483) — II. z tej samej daty (str. 486) — III. z 10 września 1798 (str. 487) — IV. bez daty (str. 490) — V. z 17 września 1798 — VI. bez daty — VII. bez daty — VIII. z 20 stycznia 1800 — IX. z 18 stycznia 1800, — przy listach V-IX nie podano strony książki, na której się znajdują; może od IV-IX idą po sobie nieprzerwanie.

Zob. Kosciuszki pisma urzędowe, korespondencja itd. pod r. 1798-1800.

Verte

Listy te stanowią ważny przyrządek do biografii Kosciuszki, wyka-
zują bowiem mylnie twierdzenia biografów, jakoby Kosciuszko krusząc się
jakiśmś wojonem przez nich zobowiązaniem się względem Moskwy danym za
uwolnienie z niewoli carowi — usunął się całkiem od spraw publicznych i obojęt-
nym był nawet wobec walk legionów naszych. Nie powtórzył tego wyprawdnie-
niam Korzon, twierdzi on nawet, że Kosciuszko obojętnie względem rodzajów bojowych
krew pod sztandara, utrudnych manewr zachować się nie mógł i nie chciał; katagorycz-
nie jednak i stanowczo nie zaprzeczył tym fałszywym twierdzeniom, dla tego, że
jak mówi na str. 514 „z Dziennika urzędowego legionu Dąbrowskiego znamy
tylko treści a raczej tytuły pism, a tekst ich zapewne zaginął z archiwami
legionów, więc dokładnie wystronaczyć myśli Kosciuszki niepodobna”.

Widocznie Korzon nie miał chyba sposobności, albo braku mu czasu w pospiesz-
nej, na oznaczony termin podjętej pracy, aby dotrzeć do wstąpiwego źródła, które mu
wyraźnie wskazywały podane w Dzienniku Dąbrowskiego tytuły korespondencji i treści ich;
bo jasna rzecz, że korespondencji szukał materialnie tam, dokąd one były wystane, ale
nie między napiskami w Dzienniku umieszczonemi; widocznem jest wreszcie że
korespondencje były wystane w oryginale, ponieważ pisane są ręką Kosciuszki, i
dlatego one są jedynie dokumentami a nie notatki w Dzienniku kopiowane.

Ślad korespondencji Kosciuszki w sprawie legionów znalazł także
można w niektórych prawnikach, a dostarcza go również:
Odpowiedź gen. Rymaszewicza z Mombui 25 września 1798 na pismo Ko-
sciuszki w sprawie legionów (oryginał w Arch. A. A. Crast.). — Pismo
Kosciuszki do Prezydenta Republiki Helweckiej w sprawie utworzenia
korpusu polskiego w Helwacji (podał Teodor Wierzbowski w *Ateneum*
r. 1881. T. I str. 140. 723 maja 1799 (12 floreal r. VII.

Ayzoski d.

Kamennica

Notary

Siedmowizna

Kiemiriv

Ding

Sapko

Olsonavizna

Sivimik

Bivnik

Kennedy

London

1850

wszecchniać podobne Instytuta za pomocą których łagodząc obyczaje ludu, możnaby go łatwiej wprowadzi na drogę ochoczego oświecenia się. —

Oto są niezaprzeczone zasługi P. Elsnera, które dowodząc w nim widoczną użyteczność; niestanowią jednakowo męża któremu Polska winna swą muzykę. — Bowiem przed nim miała Polska do kompozycyi kościelnych wielką liczbę gruntow ych kompozytorów. — Do oper są znani muzykalnemu światu przed nim: *Kamiński, Stefani, Albertyni, Caietani, Weynert*, itd. Prawda że oni pisali w guscie dawnym a Pan Elsner w nowszym, ale takie zmiany mają miejsce prawie co lat 20. Przed panem Elsnerem były sławne w Polsce orkiestry; wiemy że w nich pomiędzy innemi grywał *Viotti* ojciec dzisiejszego pokolenia skrzypków i jego mistrz *Pugnani*. — Opera włoska na dworze Polskim słynęła w Europie, — narodowa liczyła sławnych śpiewaków. Pamiętamy Pana *Kaczkowskięgo*, *Pannę Jasińską*. — Z pozostałych znany *Szczurowski* niejest uczniem Pana Elsnera, Pani *Rutkowska* także dawniej pięknie śpiewała. — Exekwowano bez Pana Elsnera w dniu 5 Maja 1794 roku, w trzysta osób sławne Tedenm *Paesiella*, a w roku 1793 sławną wielką operę *Axur* w języku polskim. —

Potém co to za wysłowienie, *Polska Muzyka?*.. Muzyka jest jedna dla całego świata, jak słuch, jak wzrok, chod, itd... Ma ona pewne swe miejsce odcieniowa-

nia w miarę swych pieśni narodowych. — Te istnieją u nas od wieków. — Zna je Pan Elsner, wszakże król w jego operze *Lokietek*, śpiewa odwieczną polską śpiewkę: *Udrzwi twoich stoje Panie* — W muzyce jak we wszystkich innym na świecie, ludzie powinni dążyć do całości — sami zaś całością być niemogą, inaczej jest to ucisk, a pod nim nic niewzrasta, ale przeciwnie wszystko upada i kona. — Dla tego możemy powiedzieć że muzyka w Polsce dożo winna JP. Elsnerowi — ale winna także i innym. Jest *Lessel*, jest *Kurpiński*, *Lipiński*, którzy w tym względzie nicobojętnie położyli zasługi. — Wszakże *Kurpińskiemu* dwóch nam panujących monarchów i znakomitsi krajowi miłośnicy oddali tę sprawiedliwość w nadanym tytule medalu i pierścieniu. —

A więc chwalmy JP. Elsnera, ale nie obok Kościuszki, tak jak kochajmy muzykę, ale niezarówno z ojczyzną. — S. P. M.

K R O N I K A

MOGIŁY TADEUSZA KOŚCIUSZKI.

OPIS VI.

UROCZYSTOŚĆ ROZPOCZĘCIA DAJSZYCH ROBOT SYPANIA MOGIŁY TADEUSZOWI KOŚCIUSZCE.

Jeżeli kiedy uśmiech wiosny, ubarwionej wdziękiem promieni słońca, wstodkie nas wprawia oмамienia; jeżeli kiedy cześć stwórcy była od nas przyjemną, gdy w niej wyczytał wdzięczność zgłębi serce pochodzącą; dzień szesnastego *Kwietnia* wspólną ziemi i niebu razem przyniosł pociechę. Innego rodzaju obchody, poprzedzać zwykły rozmaite przepisy porządkowe, hojne zapowiedzenia publicznych igrzysk, uczt i zabaw dla ludu; tu nikną te wszystkie powierzchowne błyskotki, — zhyt poziome i białe, aby iść mogły w porównanie z niewinną uroczystością, która najpiękniejszą jest holdem pamiętce drogiego nam Kościuszki. Spokojni Krakowiacy, bez

wyłącznie płeć, wieku i dostojności, z podwojonem usiłowaniem pospieszyli na rozporządzenie lubych znójów. Niewidziano tu szeregów stalną bronią poły-skujących, — tłumy hożych Krakowian i Krakowianek, w czarownym szty nieładzie na szczyt Bronisław-wy pysznej mogiłą bohatera; zamiast huku dział i moździerz, radosne i tkliwe odgłosy skromnej drużyny, rozległe echa wtórzyły; a do każdego wspomnienia obrońcy niegdy wolności Polaków, łączyły się błogosławieństwa wspaniałomysłnym jej Dawcom, którzy w uszczęśliwieniu tej małej rzeczypospolitej nieprzebrane źródło wdzięczności otworzyli dla siebie.

Po zebraniu się licznego zgromadzenia mieszkańców stolicy, i członków Komitetu na górze Bronisław-wy, za przybyciem urzędników krajowych i innych osób; szanowny pasterz Xiądz Teodor Sołtyk, kanonik katedralny krakowski, odprawił między godziną dziesiątą i jedynastą, ofiarę mszy w kaplicy, przy odgłosie muzyki *instrumentalnej i wokalne*, której rzewne modły obecnych, do Króla Królów towarzyszyły. Gdy się tak spełnił obrządek święty, i wszyscy otoczywszy mogiłę z upragnieniem oczekiwali zuaku do rozpoczęcia pracy; wyżej wspomniany kapłan, wyszedł dla poświęcenia roboczych narzędzi; do którego członek Komitetu Jakób Czerniński na czele robotników w narodowym stroju stanąwszy, przemówił krótko.

Za poświęceniem narzędzi, nastąpiło poświęcenie *Księgi Wpisu i Ofiar* podanej kapłanowi przez sekretarza Komitetu, której otwarcie, Prezes tegoż Komitetu poprzedził jeszcze następującą przemową, stó-sowną do dzisiejszej uroczystości:

" Nim rozpoczniemy roboty, przemówić mam do was, z obowiązku, ukochani rodacy, słowo z serc waszych wyjęte dla naszej czynności zastosowane.

" Stojemy tu wszyscy jako zastępcy naszego narodu i wszystkich całego świata uczciwych ludzi, a

byśmy zarzute dzieło usilnie wznosili. Jeżeli jeszcze co do jego martwej postaci, są niezaspokojone nian życzeni: potrzeba serca powszechna i ta sama, jak w dzieciach życie, tak w chwalebnych dokonanych czynach pamiętkę swoją zachować usiłuje; na wzór Boga, którego dzieł pomniki równe jego wszechmocności umysły nasze uginają, ale serca podnoszą do niebios, ożywione uczuciem opatrności i zachowującej w nich upomnienia tych cnót i tej skromności które jedynie rod nasz uszczęśliwić mogą.

Potrzeba nam znaków na wszystko — znajomych, niewzruszonych, niezatartych: a ten który nam najdorzeczniej, najpowszechniej, który w jednym zakresie obejmując wszystkie, wyobrażenia nasze godzi i jednoczy: temu potwierdzenie czasów i wieków sama trwałosc zjednywa.

Takim jest ten, który tu własnymi rękoma, dla siebie, dla całego społecznego świata i dla potomności wzniosicie; znak cnót, skromności i prostoty które wielbicie i które w duszach waszych odpowiednie zawsze czucie znajdują.

Wzniosą go wasze ręce pod niebiosa, a te z upodobaniem poglądać będą na niego; wzniosą i uwienią to dzieło radosnej wroźby w jednomyślności i zgodzie usiłowań waszych. Znim sami w pracy wznosić się będziecie, a zakażdym stopniem bliżsi dokonania, zbliżać się coraz będziecie do tej swobody, która upodobanie w sobie samej znajduje.

Wznosząc mogiłę Kościuszki, znak wiecznotrwały cnót i przymiotów narodu naszego, pamiętajcie, że na nich jedynie oparte są nadzieje ojczyzny i ludzkości; a wznosząc się całą duszą do nich, bądźcie pewni: że jak ta mogiła przez was dokonana, tak szczęście i swobody całego waszego rodu zapewnione zostaną. —

Tu rozrzewnieni słuchacze, rzucili się do pracy z zapalem i gorliwością których opisać niepodobna. Było to rzetelne wyobrażenie dnia 16. Października r. z. Ta sama żądza wyprzedzania się w stołkim zawodzie mieszkańców pleci obojga, to samo pogodnie

niebo sprzyjało ich upragnionym znojom.— Zgrzybiałość wieku, walczyła o pierwszeństwo z młodością wiosną;— płeć piękna niechoiała w niczem ustąpić sile namiętności; wszystko jednem palając uczuciem, zdawało się jednakowo przyczyniać wzrostu mogile bohatera i kochanka narodu.

Otwarta księgę ofiar, napełniły liczne wpisy cnotliwych Polaków i Polek. Tysiąc kilkaset złotych weszło zaraz do puszeki. (*) Mało kto przed zachodem słońca oddalił się z tego świętego miejsca. Obowiązek tylko urzędu albo inna powinność obywatelska i rodzinna, z utęsknieniem odrywały Krakowian z łona tej wspólnej pociechy.

Robota uzgodzonych grabarzy, odtąd olbrzymim pospicchem się odznacza. Odtąd mogiła Kościuszki codziennie jest odwiedzana. — Dzień drugi świąt wielkanocnych tysiące tam ludu zgromadził. Całe przedmieście Zwierzynca, i drogę prowadzącą na górę Bronisławy, zappełniały tłumy piesze idących i niezliczone mnóstwo pojazdów. — Codziennie dwóch członków Komitetu, trzyma dozór nad postępem roboty, której szczęśliwe i prędkie ukończenie, wszystko tym bardziej zapowiada; (**) że ciągle powiększają się wpływy pieniężne, hojnością współrodaków z różnych stron Polski dostarczane.

(*) *W krótkim czasie ogłosimy listę imienną osób które od samego początku, aż do dnia dzisiejszego hojnemi dary wspierają te usiłowania czystego patriotyzmu.*

(**) *W tym jeszcze może kwartale dołączona będzie do Pszczolki Krakowskiej rycina wystawująca mogiłę Kościuszki, z opisem jej obszerności.*

HISTORJA WIEKU XIX.

§. XVII.

NAJWAŻNIEJSZE ZDARZENIA POLITYCZNE.

RZECZPOSPOLITA KRAKOWSKA.— Ważnych i do-
broczynnych odmian spodziewamy się w *Statucie* tu-
tejszej akademii.— Pierwsza wielka rada do której
16. najznakomitszych obywateli przybrano, odbyła się
w tej mierze w Senacie Rządzącym dnia 27. Kwie-
tnia.— Wszystko nam zapowiada, że błogosławić bę-
dziemy z podwojoną wdzięcznością opiece *Najjasniej-
szych Protektorów* naszych i gorliwem usiłowaniam
Rządu, jedynie szczęśliwość Kraju mającego na wi-
doku.

NEAPOL. Wojska austryackie kilkoma dywizjami,
wyruszyły do Kalabryi.— Artyllerya odwodowa, przy
Ponte Melvio w państwie papieskiem, składająca się
z 40 dział i dwóch szmigownic, udała się do Neapo-
lu. Codziennie przechodzą tam jeszcze posiłkowe od-
działy wojska około Rzymu.—

SARDYNJA. Za wkroczeniem wojsk austryackich do
Piemontu, po stoczonej krwawej bitwie z powstańcami
pod Verzelli d. 8 Kwietnia; wojsko wierne królowi
weszło dnia 10 do Turynu; Powstańcy opuścili twier-
dzę i miasto Alexandrją dnia 11, zostawiwszy anstry-
akom 177 dział i 49. szmigownic.— Wyrokiem osta-
tnim Junty Sardyńskiej, wszyscy którzy się zaciągnę-
li pod chorągwie królewskie, uznani są za zdrajców
narodu.— Biegają pogłoski o układach do zawarcia
pokoju.

(*Podług ostatnich doniesień, rewolucją w tym pań-
stwie, równie jak neapolitańską, za ukończoną uwa-
żać można. Wojska powstańców w zupełną rozsypkę
iść miały.— Rzeczy prawdziwie niepojęte.*)

TURCYA EUROPEJSKA. Rewolucja Greków, olbrzy-
mim krokiem postępuje. Już zdobyli turecką twier-

M

Trzy Rozbiory
POLSKI
 W
 1772, 1793, 1795
 roku

